

Essunga kommun

Utbildningsförvaltningen

Riktlinjer och rutiner för mottagande av nyanlända elever

förskoleklass,
fritidsverksamhet,
grundskola årskurs 1–9
grundsärskola årskurs 1–9

Dokumenttyp	Riktlinjer och rutiner
Fastställd	2017-03-13 § 15 av utbildningsnämnden
Detta dokument gäller för	Utbildningsnämnden
Giltighetstid	5 år
Dokumentansvarig	Förvaltningschef utbildning
Dnr	2017-000022

Bakgrund

Enligt de Allmänna råden för utbildning av nyanlända elever bör kommunen ha riktlinjer för mottagande av nyanlända elever. Skolverkets definition av nyanlända elever:

”Elever som inte har svenska som modersmål och inte heller behärskar det svenska språket och som anländer nära skolstarten eller under sin skoltid i grundskola, gymnasieskola eller motsvarande skolform”

I princip gäller samma bestämmelser för nyanlända elever som för alla andra elever i skolan, några undantag finns gällande asylsökande.

Mål

Vi ska i skolan skapa en lugn och trygg miljö för alla barn/elever. För de barn som lämnat sina hemländer och sin välkända miljö är det särskilt viktigt med en trygg och stabil skolgång. Varje nyanländ elev skall så snabbt som möjligt delta i reguljär undervisning genom ett anpassat stöd och individuell planering som utgår ifrån barnets/elevens resurser och behov.

Nyanlända elever

Nyanlända elever i grundskolan omfattas av samma regelverk som andra elever i grundskolan när det gäller anpassningar särskilt stöd och betygssättning.

Verksamheten i grundskolan ska organiseras så att eleverna i huvudsak har en sammanhållen och gemensam studiegång. Undervisningen ska anpassas efter elevernas behov och förutsättningar. Det gäller även nyanlända elever, som kan behöva särskilda åtgärder för att få bra förutsättningar för sitt lärande.

Hur man organiserar undervisningen, gör gruppindelningar av elever, till exempel förberedelseklasser, är inte specifikt reglerat inom ramen för skolans författningar, utan blir en fråga för skolans rektor att fatta beslut om.

Kommunikation kring betyg

Läraren ifråga har skyldighet att kommunicera med eleven kring betyg.

Vid betygssättning av ett ämne i grundskolan ska läraren göra en bedömning av de kunskaper som eleven inhämtat i ämnet till och med den aktuella terminen. Detta framgår för betygssättning innan ett ämne avslutas i 10 kap. 19 § skollagen.

Åtgärdsprogram om eleven riskerar att inte nå kunskapskraven

Åtgärdsprogram ska upprättas för de elever som riskerar att inte uppnå kunskapskraven och som är i behov av långsiktigt särskilt stöd. För många nyanlända behöver åtgärdsprogram upprättas.

Olika skolbakgrund

Nyanlända barn och ungdomar kan vara barn till gästarbetare, studenter, flyktingar, asylsökande eller personer som saknar uppehållstillstånd, så kallade papperslösa. Även minderåriga som kommit till Sverige utan föräldrar eller vårdnadshavare, så kallade ensamkommande barn och unga, räknas som nyanlända.

Det finns dock fortfarande nyanlända barn och ungdomar som lever i Sverige men som inte går i skolan. Det är viktigt att skolor, kommuner och allmänheten har kunskap om att alla nyanlända barn och ungdomar har rätt till skolgång. Kommunerna har därmed också en skyldighet att säkra elevernas tillgång till utbildning.

Skilda erfarenheter men samma rätt

Barn och unga som är folkbokförda i Sverige har rätt till utbildning i förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, specialskola, sameskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola. Minderåriga som saknar tillstånd att vistas i Sverige har rätt till utbildning inom förskoleklass, grundskola, grundsärskola, specialskola och sameskola. De har också rätt till utbildning inom gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan om studierna påbörjas innan de fyllt 18 år.

Nyanlända elevers studiesituation, liksom andra elevgrupper i skolan, påverkas av deras tidigare skolbakgrund och hemförhållanden. Medan en del elever kommer från studievana hem kommer andra från hem med begränsad erfarenhet av utbildningssystemet. Upplevelser före ankomsten till Sverige, familjens möjligheter att stanna i landet och hälsotillstånd påverkar också studiesituationen.

Skolans ansvar

Det är skolans ansvar att kartlägga elevers förmågor och kunskaper i förhållande till de kunskapskrav som minst ska uppnås. Ämnesundervisning gäller även för nyanlända, därför är kartläggningen ett första steg i uppföljningen av elevernas kunskapsutveckling. Skolan ska kartlägga elevers kunskaper i olika ämnen och följa upp kunskapsutvecklingen. Om en elev riskerar att inte uppnå kunskapskraven ska rektor se till att elevens behov av särskilt stöd utreds. Om eleven har behov av särskilt stöd ska ett åtgärdsprogram upprättas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas (Skollagen 3 kap 8§ och 9§). Studiehandledning på modersmål och anpassad studiegång är två exempel på åtgärder.

Mottagande

I Essunga kommun görs en individuell första behovsbedömning utifrån en pedagogisk och en social utredning av eleverna, utifrån tidigare skolgång och livssituation. Utredningen ligger till grund för individanpassning av skolgången (ex klasstillhörighet) och det fortsatta stöd som barnet/eleven är i behov av.

- Skolan får information om att ett nytt barn/ny elev ankommit till kommunen.
- Skolan kallar vårdnadshavare och barn/elev till ett inskrivningsmöte. Önskvärt att personal från elevhälsan finns med på mötet. Tolk.
- Skolan gör en inskrivningsplan tillsammans med vårdnadshavare och barn/elev.
- Elevens kunskaper kartläggs utifrån Skolverkets kartläggningsmaterial, därefter görs en klassplacering och eventuellt åtgärdsprogram upprättas.
- Eleven börjar i sin klass. Uppföljning sker utifrån handlingsplanen ”Ett elevärendes gång”.

Information

Skolan träffar de nyanlända familjerna för att kunna skaffa sig så mycket bakgrundsinformation som möjligt kring barnet/eleven samt som start på den utredning som ligger till grund för mottagandet. Detta underlag utgör ett bra stöd vid klassplacering och för fortsatt planering av barnets/elevens skolgång.

Rutiner vid inskrivning

När ett nyanlänt barn/elev flyttar till kommunen kommer barnet/eleven tillsammans med sin familj först träffa skolan för ett första möte. Under en introduktionsperiod finns en extra vuxen anknuten till eleven.

Under inskrivningssamtalet går följande igenom:

- Inskrivningsblankett
- Hälsoblankett från elevhälsan
- Eventuella allergier eller andra kostönskemål
- Val av elevens val
- Modersmålsundervisning
- Kartläggning av elevens kunskaper startar. Skolverkets kartläggningsmaterial steg 1
- Information om frånvarorapportering
- Eventuell ansökan till fritidshemmet
- Informationsmaterial från Skolverket ”Skolan är till för ditt barn”. Lämnas till hemmet på vårdnadshavarnas modersmål.

Lärare och rektor

Rektor ansvarar för att informera berörda parter om skolans utredning av elevens kunskapsmässiga och sociala behov samt att nödvändiga beslut fattas.

De beslut som rektor har att fatta är:

1. Särskild undervisningsgrupp Skollagen 3 kap. 11 §
2. Anpassad studiegång Skollagen 3 kap. 12 §
3. Svenska som andra språk Skolförordningen 5 kap. 14–15 §§
4. Studiehandledning Skolförordningen 5 kap. 4 §
5. Modersmålsundervisning Skolförordningen 5 kap. 7–13 §§
Skollagen 10 kap. 4, 7 §§

De lärare som ansvarar för barnet/eleven erbjuds stöd från elevhälsan. Barnet/eleven kan vara i behov av kompensatoriska hjälpmedel, utredningen synliggör detta. All personal på skolan ska ha kunskap om olika kulturer och värna om ett gott bemötande till alla människor. Det är en stor fördel om skolan kan anställa tvåspråkig personal.

Timplan

Skolans timplan gäller för samtliga nyanlända elever. Anpassad studiegång kan bli aktuell om elevernas arbetsbelastning blir ett hinder för effektiv inläring. Eleven kan erbjudas en utökad timplan för att säkerställa att elevens behov tillgodoses.

Modersmålsundervisning

Skollagen 10 kap. § 7 ”En elev som har en vårdnadshavare med ett annat språk än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om:

- *Språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och*
- *eleven har grundläggande kunskaper i språket”.*

Modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk ska erbjudas även om språket inte är det dagliga umgängesspråket hemma.

Skolförordningen 5 kap § 8 ”Modersmålsundervisning kan anordnas

- *som språkval*
- *som elevens val*
- *inom ramen för skolan val eller*
- *utanför den garanterade undervisningstiden”.*

En förutsättning för att modersmålsundervisning ska anordnas är också att det finns en behörig/lämplig lärare samt att det finns fem elever i kommunen som önskar undervisning i ett visst språk. Regeln om fem elever gäller inte minoritetsspråken.

Ansökan om modersmålsundervisning görs av vårdnadshavare när barnen börjar förskola, grundskola eller grundsärskola. Ansökan ska förnyas inför varje nytt läsår. Erbjudande om att delta i undervisning skickas till vårdnadshavarna, likaså information om undervisning inte kan erbjudas.

Samarbete

Den viktigaste samarbetspartnern för skolan är vårdnadshavarna, för att skolverksamheten ska fungera för eleverna är en förtroendefull relation med vårdnadshavarna avgörande. Skolmiljön ska vara välkomnande och erbjuda en trygg och utvecklande miljö för de nyanlända eleverna och deras föräldrar.

Kompetensutveckling

Lärare som undervisar de nyanlända barnen/eleverna är synnerligen viktiga för barnet/eleven. Att dessa lärare får ta del av riktad kompetensutveckling för att bibehålla och utveckla sin kompetens i takt med ny forskning och utvecklingsområden är angeläget.

Uppföljning och utvärdering

I skolans systematiska kvalitetsarbete ska det framgå vilka insatser som görs för barn/elever som är nyanlända och för de barn/elever som har modersmålsundervisning och studiehandledning.